

ՀՈԳԻՍ ՏԱՃԱՐ Է

Հոգիս սանար է. ազնիւ իղձերի
 Շողարձակ ջահ է իմ սիրսն այնտեղ,
 Եւ յոյզերն իմ նման մոմերի՝
 Առկայծում են հեզ, արցունքով բիրեղ:

Հոգիս սանար է. մտքիս բուրվառից
 Միտ խնկարկում է կնքուկը կեանքի,
 Եւ խիղճս՝ ներմակ զգեստով անբիծ,
 Այնտեղ ամեն ժամ կանգնած աղօթքի՝

Հոգիս սանար է. աչքերս թախծալից
 Լուսամուտներն իր՝ աշխարհի դիմաց,
 Նրանց խոհական, անչար փնդկերից
 Ո՛չ մէկ յանցաւոր ստեր չէ՛ սահած:

Հոգիս սանար է. եւ կամքս նրա
 Գմբէթն է կայուն ու երկնասլաց.
 Քանի ապրում եմ այս երկրի վրայ՝
 Արե՛ւ, իմ շէնքը միտ կա՛յ քո դիմաց:

ՎԱՌԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

Վառարանի մեջ կրակը մեղմ կը վառուի,
Անյոյս սիրոյ տալանքի նման անհուն,
Կը բորբոքի, կը կայծկլտայ ու կը հալի,
Անբուժելի վեքի նման համր ու սրտում:

Փայտերն կապոյտ բոց կարձակեն սրտանջի պէս,
Ու ծուխ կը տան, հառաչանքի նման անգօր,
Յնոյ ցաւից իրար կուտեն վիշապի պէս,
Վիշապի պէս հրամարմին ու թեւաւոր...

Ու կը վառուի կրակն այնտեղ, վեքի նման
Կը կըսկծայ, կը մորմոքի ու կը հալի,
Քանի՞ դալար ծառեր այնտեղ կը մոխրանան,
Որքան՝ սրտանջ կը մեռնին խո՛ւլ, անլսելի...

ԾԵՐ ԿԱՂՆԻՆ

Այս մեծ համբի վրայ, մենաւոր ու սրտում
Ահա մի ծերացած, մի հին կաղնի,
Տարիների դիմաց, ժամանակի մուծում
Որպէս մի պատմաբան հնամենի:

Խոլաքել ու դաժան ձմեռներ են իջել
Կենիոներով ծածկած իր հիւղերին,
Ու զարուններ, ժպտուն զարուններ են ծաղկել,
Նոր ուսեր են փոթել իր ուսերին:

Քարւաններ են անցել կարօս մի զով շուքի,
Տարիների նման ծանր ու հանդարտ,
Ու թողել են այնտեղ յոգնութիւն ու փոշի,
Կեանքի վհաս խօսքեր ու խոլ գանգատ:

Եւ անցել են, անցել ժամանակ ու համբորդ,
Այս մեծ հանապարհից անցել անհետ,
Մնացել է որպէս մի յիշատակ աղօս՝
Մենաւոր այս ծառը իր շուքի հետ:

Ու պիտի գան նորէն, պիտի գան ու անցնեն
Դեռ համբորդներ դադրած ու յոգնաբեկ,
Պիտի նստեն մի պահ ու վերսին անցնեն,
Ժամանակի հանդէպ համր ու անգէտ:

Այս մեծ համբի վրայ, մենաւոր ու սրտում
Ահա մի ծերացած, մի հին կաղնի,
Տարիների դիմաց, ժամանակի մուծում
Որպէս մի պատմաբան հնամենի:

ՄԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

Ներ եղբորս

Նրանք խաղում էին ծաղկած բնութեան մեջ,
 Երկու մանուկ էին՝ երկու գառնուկ զարնան.
 Նրանց մասաղ հոգում կեանքի կրակն անտեղ
 Բոցկլտում էր, ծնում շարժում, նուանդ ու կեանք:

Մղում էին նրանք բնագդական սենյով,
 Թուփ ու մացառ անցնում, ցափում թումբերն
ի վեր,
 Ամեն մեկի համար աշխարհն անծիր մի ծով,
 Ինքը հողմ ու փամի, ինքը իշխող ու սեր:

Բայց կանգ առան...սեսան՝ յանկարծ խաղի կեսին՝
 Արևոսիկն էր նախում իրենց զլխավերն.
 — Ինչո՞ւ թներ չունենեմ... — մեկէն նրանք ասին, —
 Ա՛խ, ի՛նչ լաւ է նախել, թոչել հողից վերն...

Ու պոկում են ահա, դալար ուսերն ուռու,
 Նրանց արտում մանկան ծաղկում է վառ երազ,
 Պիտի հիւսեն թներ, թոչեն հեռո՞ւ, հեռո՞ւ,
 Մինչեւ երկինքը լուրթ, մինչեւ արեւն անհաս:

Նրանք հիւսում էին... նախում երկինքներում,
 Երկու մանուկ էին, երկու սաւրակ զարնան,
 Ջինջ աչքերում նրանց խինդն էր բոցավառում,
 Մանկութիւնն էր նրոցում յանժ յանուրեան...

ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐ

Իմ յուշերի հետ հիմա ես մենակ,
 Եկել, քոչում եմ այս հին ֆաղափում.
 Առջեւս են ելնում հողէ պատի սակ
 Դեմքեր, որ բնաւ ինձ չեն ճանաչում...

Բայց ես նայում եմ նրանց կարօտով,
 Ինչպէս ծեր մայրը որդուն է նայում,
 Եւ ինձ թում է մի ձայն հոգեթով,
 Այս փակ փողոցում սիրս է հմայում:

Եւ ինձ թում է, որ այդ փողոցի
 Յասակին ցցած մեծ ֆարն է խօսում.
 — Անցո՛րդ, — ասում է, — քեզ ճանաչեցի,
 Ոսփիդ վերջից էլ արին չի՞ հոսում...

Չէ՞, երեկ եր այն, երբ խենթ թռչեցով
 Անցար, ոսփիդ սակ առանց նայելու,
 Անցար սուրալով, ինչպէս անսանձ հով,
 Երկիր ու երկինք մեկէն սիրելու...

Յանկարծ դեմ առաւ ոսփիդ իմ լանջին,
 Փոքրիկ մարմնովդ փուեցիր գետին,
 Ասես, հիմա էլ, դեռ իմ ականջին
 Հնչում է ցաւի լացդ դառնագին:—

Նայում եմ ֆարին, յիշում եմ մեկ-մեկ
 Անցած օրերն իմ լաւ մանկութեան,
 Խաղընկերներս, զլխաբաց, բոբիկ,
 Մայր ու դրացի... որ հիմի չկան...

Որ հիմի արդէն դարձել են անհաս,
Դարձել են կարօ՛ճ, յուր ու յիշատակ,
Ժամանակի մէջ շաղւած մի երազ՝
Եկել, պահել են այս չոր ֆարի սակ:

Ու կռանում եմ փնտնելու կրկին
Քարի սակ պահւած դեմքերն սիրասուն...
Բայց... դեմ է առնում ֆարըն իմ կրծքին,
Այս անգամ արիւնն արտիցս է հոսում:

ՏԱՊԱՆԱԳԻՐ

Երբ չեմ լինի ես, աշխարհը նորից
Գարնան ղօղանջով կաղմկէ, կեռայ...
Կանցնես, ո՛վ անցորդ, իմ շիրմի մօտից,
Կը կարդաս մամոռոս սեւ ֆարի վրայ՝
«Հնու հայրենի արևից, հողից,
Կարօթի երգը արքերիս մեռայ»...

ԿԱՐՕՏԻ ԿԱՆՉՈՎ

Գերանդին ուրախ զնգաց դաշերում,
 Հայրենի՛ երկիր, ողջո՛յն եմ բերփին.
 Ողջո՛յն եմ երգին, ստեղծող ձեռքին,
 Լիութեան ոսկին փուեց դաշերում:

Հասուն հասկըն է խինդով մահանում,
 Օ՛, բերրի արևը, ձեզ հազա՛ր համբոյր,
 Օրհնութիւնով բի՛ւր եւ արեւաբոյր
 Հասկն է ոսկեհուր այնտեղ մահանում:

Եւ լեռնանում է ցորենի ոսկին,
 Անխո՛նջ մշակներ, ձեր հեւքն եմ լսում.
 Շողտողուն լոյսում ձեր սիրեն է յուզում
 Յոյզերով հասուն ցորենի ոսկին:

Գերանդին ուրախ զբրընգաց դաշում,
 Զնգաց իմ սիրեն էլ երգիս ղողանջով,
 Կարօտի կանչով, ա՛հ խորունկ սենչով
 Լինէի ես էլ հայրենի դաշում...

Լինէի՛ ես էլ հայրենի դաշում
 Անչար ու ցեմալ իմ ծերութեան հետ,
 Օ՛, երանաւէս անջէի յաւէս
 Անդորր ու խաղաղ հայրենի դաշում:

ԱՇՆԱՆ ՔԱՄԻՆ

Աւան փամին՝ մի ցնորուն անսուն աղջիկ,
Աչերն ամպոս, դեմքը գունաս, վարսերն արծակ,
Յնցոսու մէջ դողդողալով, ոսաբոբիկ,
Երէկ գիշեր հնծնծում եր ծառերի սակ:

Երէկ գիշեր սաղարթներն ու աւան փամին
Իմ ականջին կեանքի սրտում խօսքեր ասին,
Ունկնդրեցին ափսոսանքի իմ հառաչին
Ու խառնեցին ցուրտ արցունքներ իմ խուլ լացին:

Երէկ գիշեր աւան փամին իմ սնարին
Փռեց թևերն իր մտերիմ ու կարօթի,
Քննուէր զգուց, ինձ համբուրեց աւան փամին...

